

Szerkesztői szállítás

Belső-királyutca 21. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények címzendők.

Az értékes cikkek díjaztatnak. Kéziratok nem adnak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre	12 frt.
Félévre	6 „
Negyedévre	3 „
Egy hónapra	1 „

Megjelenik minden nap, az ünnepeket követő napok kivételével.

„KELET”

előfizetési feltételei:

Egész évre 12 frt.	Negyedévre 3 frt.
Félévre 6 frt.	Egy hónapra 1 frt.
Egyes szám ára 5 kr.	

Az előfizetési pénzek — legcélszerűbben postai útvánnyal — Kolozsvárra, Stein János könyvkereskedésbe küldendők.

A „Kelet” kiadóhivatala.

Megyerendezés a küszöbön.

IV.

(D.) Utóbbi cikkemben azt hoztam fel, hogy nagyot segíthetnénk megyei budgetünk nyomorúságán, ha az oly megyék, melyeknek relaxált összegből a megyerendezési törvény szerinti beruházás ki nem telik, s e miatt annak vannak kitéve, hogy a népre jó nagy rovattal vessenek, vagy a hajduk fizetését alkalmazzák a főbb tisztviselőkre nézve is, behozva a jó Tancsics 1848-ki eszméjét az egyenlőségről; reducálnák a tisztí személyzetet, s e reductiót főleg azzal kezdenék, hogy az árvai bíróságok nem csekély személyzetét kihagynák a budgetből, s eszközölnék a ministerium útján, hogy az árvai ügyek kezelése, mely most törvénytörvényeinknél van, hagyassék ez ügy országos rendezéséig vagy megyeink czélszerűbb felosztásáig továbbra is a törvénytörvényeknél, jogukban állván azon megyéknek, melyek ez ügy kezelésére magokat anyagilag elég erőseknek érzik, hogy ama hivatalt berendezhessék.

Sok jó, sok kényelmes van a nagy úrnál, a mit ha a szegény ember utánoz, tönkre jut. A gr. Károlyiak, Festetichek, Andrásyak uradalmak berendezését megküldhetik nekem mitaképül, én még sem fogok csekély székely birtokom kapujához portást állítani, hiányzani fog a vadász, hol nincs kopó, igen a fulajtár, hol nincs hat ló, a kertész, hol nincs műkert stb., ki-ki saját házi körülményei szerint rendezi be magát.

A 233 ezer lélekből álló Baranya, a 275 ezer lelkű Trencsin, a 435 ezerből álló Biharmegye, mely népességében versenyez az egész székely földdel, ha felállítják az árvai bíróságot, tudnak is neki dolgot adni, mert ekkora népességben van annyi árva, a mi egy forumot rendszeresen foglalkoztasson, s tud adni a bírónak oly fizetést, a mi által a bírói függetlenséget s főképp a megvesztegethetlenséget, a mi épen az árvai ügynél legfontosabb, biztosítsa; de vajjon a 18 ezer lelket számláló Aranyosszéknek, a 37 ezer lélekre menő Naszódvidéknek, vagy nagyobb megyeink jobb részének is, melyeknek lélekszáma 70—80 ezer körül jár, Alsó-Fehér, Torda, Hunyad s Belső-Szolnok kivételével, mely utóbbiak népszáma egy mostan követelt megyeháztartás igényeinek inkább megfelelhet; vajjon ezen apróbb népességű megyék, s főként a székelyföldiek, a hol a mellett rendkívül elaprósodott birtokok vannak: tudnak-e keblí árvai ügyekkel egy forumnak rendszeres foglalkozást adni, s ha nem tudnak, nem ingyen fizetik-e azt a tetemes személyzetet, melyet a megyetörvény követel; de a mi legfőbb, megbírnák-e, hogy e bíróságot úgy dotálják, a mint bíróságot dotálni kell, vagy tán épen az árvaügy kezelésére alkalmazhatni oly bírót, kik fél, vagy egy harmad annyi fizetést huzzanak, mint a rendes bírók, s kik árvabírók azért lesznek, mert más bírók nem lehetnek? Oh! ha ily institutiót létesítünk, nem fogunk csodálkozhatni, ha ezután több oly végrendelet keletkezik, a minőt jeles hazánkfia, báró Kemény Pál, hagyott hátra, melyben élethálóra kikötötte, hogy az árvai székek az ő árváinak ügyeibe be ne avatkozzanak.

Hat-hatszáz frt évi fizetést akarnak megyeink biztosítani az árvabíróknak, s vajjon ebből rémitőleg megdrágult városainkban megélhet-e egy család, ha még egyszer annyi birtokjövédalma is van; és vajjon nem abban fognak-e mesterkedni ezen potompénzzel fizetett emberek, hogy a hol jobb módú

árvák maradnak hátra, azoknak vagyonát bírói napidíjak, fuvarpénzek fizetésére minél inkább kizsákmányolják, ha vissza is tartják magokat ama bűnös exactióktól, miket a gyámok, gondnokok s más az árvák javait gyakran eléllőkkeli egyetértés által, gyakran leleplezhetlen titokban érvényesíthetnek.

És még vegyük ehhez, hogy épen e szakmába nem kihullott bírók kellenének. Nálunk általában az árvaügyi törvények részint hiányosak, részint azoknak alapján nagyon zavaros praxis honosult meg. Habár Erdélyben meglehetősen rendszabályok vannak az osztrák polgári, könyvben és a peren kívüli eljárás szabványaiban letéve, mindamellett tapasztalhatjuk, hogy az e téren eljárás most sem elég szabatos, kiválólag nem elég gyors; ha a kényszerűség ösztöneit adjuk is ahhoz, hogy itt-ott minél kevésbbé legyen lelkiismeretes, keveset használtunk a megyei autonómiának, de nagyot ártottunk az emberiség ügyének, az árvai ügynek, melynek pontos kezeléséről szokták megmérni valamely állam valódi civilisatioját.

Már pedig részemről az árvaügyet nem tartom megyei ügynek, az az emberiség ügye, s mint ilyen az állam ügye, a megye autonómiájához, mint közvetlen hatóságához az ellenőrködés tartoznék.

Mit ért a megyerendezési törvény 10. §. az árvaügy országos és végleges rendezése alatt, a mit kilátásba helyez? azt nem tudom; fogja-e az állam ez egész ügyet a municipiumok gazdálkodása alatt hagyni, vagy feltételekhez köti-e ahhoz képest, ha a municipiumok megfelelő szerveket állítani képesek, vagy mint emberiségi ügyet az állam lelkiismeretesebb teendői közé sorozva, a régi s most is még fennálló abnormitásokat e részben megszüntetendi? mindezt nem tudom; de hogy ez ügy rendkívül fontos, s hogy e fontos feladatoknak a mi 500—600 forinttal díjazandott árvabíróink megfelelni aligha foghatnak, s hogy így megyeink 4—5000 frtnyi pénzt kiszórának, a mely összeggel kevés népességhez képest kevés árvák szegényebb részét élelmezhetnék inkább, s hogy e kiadás miatt megyeink budgetje oly rövidséget szenved, hogy a miatt a 100—200 árva miatt a 60—70 ezer megyei ember körében a rend és administratív szabályok fenntartására hivatott tisztviselők fognak oly silányul díjaztatni, hogy a jobb tehetségek végre mind inkább el fognak vonulni a megyei hivataloskodás teréről, ezt nagyon valószínűnek tartom.

Hivatkozunk talán a municipalis közszellemre? Ha angolok volnánk, kik midőn öt-hat század előtt a békebíróági intézményt a megyei önkormányzat céljából felállíták, akkor s azóta a lordok és más nagy birtokosok versenyeznek a szegényekkel ezen olcsó szolgálat teljesítésében; de mi nem remélhetjük, hogy nagyobb birtokosaink szolgabírók s árvabírók leendjenek, hogy ott hagyva gazdaságukat vagy élvezeteiket, potompénzért, a mire még a legszegényebbek is rá kell költenie, éjőket, nappalukat egy emberiségi ügynek, vagy a közigazgatás ügyének szentelendik? Most maga a birtoklás is professióvá vált, a ki abból él, sok dolga van ott, hogy megélhessen, a kit a közszolgálat attól elvon, kárpótlást követelhet, mert különben a házáért csak azok áldoznak, kik olcsó szolgálatban vannak; s ez szép is volna, hanem akkor elkezdve a legnagyobbban a legkisebbig rendre kellene járnia a megyei hivataloknak, mint hajdan a falusbírósnak.

Most a parlamentarizmus rendszerrel az administratív szolgálat is épen úgy, mint a többi, egészen elfoglalja a vállalkozót, szó sem lehet arról, hogy az, még ha birtokában lakik is, gazdaságának s hivatalának egyiránt megfelelhessen; szükséges tehát, hogy a megyei tisztviselők legalább annyira dotálva legyenek, a mennyi saját birtokügyeik elhanyagolását némileg kárpótolja, így remélhető, hogy a jövő nemzedékekből is egy-egy jó erő fog alkalmazkodni a megyei szolgálat terén; míg, ha ábrándosan a nobile officiumok eszméjén csüngünk, de oly móddal, hogy kivétel a szegényebb sorsuakra bizzuk, tartatunk tőle, hogy vagy az administratio megye össze, vagy a tisztviselők zsarolásainak új rendszerét alapítjuk meg.

Megyeink mostani felosztásukban is megbírnák

valamennyire a keblí közigazgatás költségeit azo esetre, ha az árvaügy annak országos rendezéséig továbbra is a rendes bíróságoknál hagyatnék; az árvaügy pedig sokkal biztosabb ellenőrködés alatt állana a kellően díjazott s szoros bírói fegyelem alatt álló bíróságoknál, mint kis fizetésre váltig gyenge bírói kapacitásokból kiválasztható megyei árvabíráinknál; a mi nálunk annál kényesebb kérdés, mert az Erdélyben fennálló polgári törvények szabványai szerint az árvaügy egészen az igazságszolgáltatás. a bírói hatáskör körébe tartozik, hogy a megyei közigazgatási közegek, kiknél a jogtudomány nem főkéllék, hogy a bizottmány, melynek tagjai nem okvetlen képzett juristákból állanak, hogyan fogják az árvai ügyek feletti bíráskodási functiókat oly pontosan ellenőrizhetni, a mint ezt amaz emberiségi ügy nagy fontossága igényli? azt meghatározni nem lehet; mindenesetre, ha az igazságszolgáltatásnak, a közigazgatástól elválasztása mellett buzgólkodunk, különös, hogy az igazságszolgáltatás legfontosabb ügyét, az árvaügyet épen akkor vegyük ki a bíróságok kezelése alól, mikor a bíróságokat jobban rendeztük be, s a bírói fegyelemre nézve szigorú törvényeket hoztunk. Be kell tehát várunk, hogy az árvaügy országos rendezésével e problema hogyan lesz megoldva?

Igaz, nagy baj, hogy a megye hatósága alól a törvénytörvények kivételtek, az árvák sorsa feletti intézkedés és felügyelet pedig mindig megyeink jogkörébe tartozott, de ez ügy országos rendezésével az ellenőrködés jogának alkalmazása mellett továbbra is lehet gyökeres és döntő befolyást hagyni a megyéknek, s kiegyeztetni azzal, hogy az árvaügyekben is valódi szakemberek, képzett bírók, s az országos bírói függetlenség és fegyelem garantái mellett bíráskodjanak.

Ez ügy rendkívül fontos, bővebb illustratióra itt nincsen tér, de nálunk a status quo az a fennálló polgári törvénykönyv alapján, hogy ez ügyet a rendes bíróságok kezelik; az 1870: XLII. t.-czikk 10. §. pedig azt mondja, hogy „az árvaügyek ellátására nézve az egyes törvényhatóságokban divatozó gyakorlat fentartassék.”

A mi törvénohatóságaink gyakorlata az, hogy az árvaügyek a polgári törvénykönyv szabványai szerint azon bíróságok által láttatnak el, melyekhez ezen törvény ezen ügyeket útasította. És a ki e fennálló törvények despositióit ismeri, beláthatja, hogy ez ügy olykor erős bíróságokat igényel, s kérdésé fogja tenni fel, hogy már a felállítandó árvai bíróságok hova fognak a mi magánjogi és processualis viszonyaink közt tartozni?

Bukuresti levél.

(Saját tudósítónktól.)

1871. jún. 29.

(L.) XXIV. A nélkül, hogy a conjektural-politika tévutaira mennénk, mégis elfogadhatjuk azt a több mint valószínű hypothésist, hogy a koronás fejek idei találkozására Emsben nem fog elmulni, a nélkül, hogy bizonyos függő kérdések megoldására hatása ne lenne észlelhető; nevezetesen a keleti kérdés kétségen kívül érintetni fog. Ama kemény sorscsapások, melyek Franciaországot érték és annak, bár ideiglenes, bukása, a keleti vita-kérdés megoldásához megadták a jelszót, Oroszország felhasználta a kedvező időpontot — a kár egyetértve Porosz-Németországgal, akár pedig nem — és feladatának megoldására igen széles, de annál biztosabb utat választott. A szeptérvári diplomacia sejtett baráti érzelmeinek kijelentésével Törökországgal szemben és azt selyem szálakkal annyira körülfonta, hogy nem vette észre azokat az intézkedéseket, melyek szétzuzására készülnek, míg a villám a tiszta égből le nem csapott, az egyiptomi bonyodalmak, Görögország közti viszony megszakítása, Montenegro, Bosnia, Hercegovina, Bulgária stb. részéről fenyegető veszélyek alakjában. Romániában is nagy mennyiségben gyűlt össze a gyűanyag, mely Oroszország intérsére alkalmas időben bizonyára föl fog lobbanni. Az ottani orosz agensek mindenekelőtt a bolgár forradalmi bizottmányok alakításával foglalkoznak, melyeknek főkötelessége azonnal fegyveres bandákat szervezni, hogy azok adott parancsszóra, épen mint 1867-ben és 1868-ban, azonnal a Dunán átkeljenek és a többi keresztény-szláv, elégedetlen tartományokkal egyesülten önkénytelen demonstráljanak. Magában Romániában is szaporodnak és erősödnek az északi szomszéd állam imádói és hívei, és csak igen lényegtelen ürügyre van szükség, hogy a ezár fővárosából adott parancsszóra a

separatismus destruktív actiója az alsó Dunán felszínre lépjen. — Ha ehhez még az állandó panslavistikus propagandát számítjuk, mely az osztrák-magyar határokon belül folyvást működik, önmagában világos, mily jelentékeny zivatar készül Europa keleti részében. Gondoljanak erre Bécsben és Pesten, különösen pedig soha se téveszszék szem elől a birodalom cs. sé kir. képviselői Konstantinápoly-, Belgrád-, Bukarest- Cetinijében stb. a birodalom valódi érdekét, hogy az ne legyen kénytelen egyhamar az alattomosan rászedett Törökország sorsában osztozkodni.

Az itteni törvényhozó testület a trónbeszédben elősorolt kormányelőterjesztésekkel van elfoglalva, különben megszavazza azokat rendre minden zaj s akadály nélkül. Közelebb egy előterjesztvény kerül a kamara elé, melynek czélja kiegyezést eszközölni Strousberggel; ez valószínűleg elfogadtatik, világos jelöl annak, hogy Romániában minden még a legkihívhatlebb ismétlődhetik — az ország világos kárára.

Néhány moldvai képviselő — mint tudva van — indítványt tett az alkotmány reviziója érdekében, melynek czélja a trónt és a végrehajtó hatalmat nagyobb jogokkal felruházni; nincs kétség a fölött, hogy az is el lesz fogadva. Nem is képzelheti ön, mennyi a lármá és zaj e miatt az ellenzéki lapokban.

BELFÖLD.

A marosvásárhelyi vám.

(T. D.) Megfoghatónak tartjuk, hogy az emberek legnagyobb része a fizetéstől idegenkedik, valamint azt is, hogy az idegenség az adók és vámok iránt majdnem legnagyobb.

Minél ösztönszerűbb s tulságra hajlandóbbnak találjuk a nagy közönségnél az adó és vám iránti idegenkedést, annál inkább igyekszünk azt magunkban a jog és méltányosság korlátai között tartani s a nélkül, hogy a vámokat általában kárhóztatnók vagy általában helyeselnők: helyeseljünk azokat, melyek jogosok, törvényesek és — jól megjegyezve — czélzerűek is. Ilyeneknek tartjuk pedig azon vámokat, melyek másként épen nem vagy még nagyobb nehézséggel valósítható czélok végett állíttatnak fel, továbbá oly tárgyakra szabotnak, melyek vámfizetésre alkalmasok s oly mértékben szednek fel, melyek a vám által eszközölt előnyökkel és kényelmekkel egyensúlyban vannak, és végül szükségesnek tartjuk, hogy a vámfelvétele is minél kevésbé nyomasztó és ingerlő módon történjék.

A fennebbi elvekhez képest nem látjuk sem jogtalanoknak és törvénytelennek, sem czélellesnek, ha Maros-Vásárhely bizonyos lényeges városi érdekek és előnyök végett, minők czélzerű közlekedés, jó kövezet, tisztaság és közegészség, ha e czélok más könnyebb és czélzerűbb eszközökkel nem érhetők el, vámat szed. A törvényeket és közelebről a községi rendezésre vonatkozót, mely a vámat megengedi, ismerjük; nincs módunk Vásárhelyt a vámolási joggal való állítólagos visszaélés eseteinek tüzetesen végére járni, miután azonban a panaszok fellebbezése, miután egy törvényhatóság másod ízben is kényszerítve érezte magát, hogy a mód ellen, melyet Vásárhely vámjával gyakorol, a kormányhoz folyamodjék: el jöttek tartjuk az időt, hogy a központi kormány szigorú vizsgálat alá vegye: mily módon él Marosvásárhely a neki engedélyezett vámolási joggal?

A kormányt ugyanis nemcsak a jog illeti meg, hogy valamely városnak vámolást engedjen, de köteles egyszersmind felügyelni arra, hogy az illető város engedélyezett jogát, törvényesen és okszeren gyakorolja-e?

A 'KELET' TÁRGZÁJA.

Orosz regényírók.

— Gogol, Turgenjew, Sollogub. —
(Vége.)

A száműzött Herzen Sándor, ki küzdelmes pályáját nem rég végezte be Londonban, így jellemzi hazája egyik legnagyobb és legtisztelietreméltóbb íróját: „Gogol bus nevése nem csupán vád amaz észellenes lét ellen, hanem egyszersmind horgése annak az embernek, ki meg akar szabadulni, mielőtt az örültek e világában elevenen eltemetnének(*)” rövidebben és találóbban jellemezni alig lehetett volna. Gogol nevése mindig szomorú; bár nem elkeseredett. Nevetve kíséri végig életpályáját a szegény hivatalnokot, az állam-gépezetnek ez igénytelen szögét; de nevése az olvasó szemébe könnyeket csal, mikor e jelentéktelen szög, a ki mégis ember, korlátolt észszel és nagyrészen öntudatlan érzelmekkel, halálra csufolja a világ. Itt fogja kezébe a költő a legmagasabb igazságszolgáltatás pálcáját: kineveti azokat, a kik mindenkit nevetnek és lesújtja, a kiket hatalmasoknak ismerünk. Nevet Gogol az otromba deákok babonáján; de mikor ez áldozatát követeli közülök, gondolkodóba ejti az olvasót és ez megdöbbenve fogja magától kérdezni: mi ez? Nevet és édes gyönyörűséggel mutatja fel egy pár igaz, tiszta szívű, régi világbeli ember csendes életének vidám és szomorú képeit, melyekben semmi megázó nincs: de annál több megható; egész szeretettel állítja elének a szegény, félénk háziasszonyt rosszat jövődőlő macskájával és a megtört, vén gazdát, ki végkép elbusulja magát felesége halálán és sebére nem hoz balzsamot az idő. E kép a

*) Nouvelle phase de la littérature russe. Par A. Herzen. Bruxelles et Graud, 1864.

A marosvásárhelyi jelenlegi vám-rendszer pártolói azt állítják, hogy a város csak ugyanazon vámat szedi, melyek az ország más városaiban is divatoznak, de hogy ez nem áll, jól tudhatják azok, kik Vásárhelyt, valamint az ország más városaiban is birtokosok; kik itt is, amott is járnak-kelnek.

Erre megint azt hozzák fel némelyek, hogy hazánk legtöbb városaiban van a köz-adó mellett községi adó is, Vásárhelyt pedig nincs. Nem tudjuk ez utóbbi állítás mélyben igaz, de ha Vásárhely a községi adó hiányát vám által akarja fedezni, aligha jogosan cselekszik, mert ez esetben könnyen feltehetőleg a községi specialis szükségait is nagy részben a vidék lakói és idegenek által kívánna fedezni.

Száz szónak is egy a vége; mi Vásárhely jogát és lehető alapos okait, hogy vámat szedjen, kétségbe nem hozzuk, de ha a vásárhelyi vámrászabály némely tárgyakra nézve oly magas, mint állítják: ha azok is, kik a vámsorompók tüzetes elkerülése nélkül a város határától szálíttatnak valamit, megvámoltatnak; ha a vámosok azok előtt, kik a sorompókhoz — ítéletünk szerint — igen gyors menettel közelednek, a vámfát lerántják; ha néha az apró pénz felváltásától vonakodnak, ha mondjuk ily s ezekhez hasonló visszaélések fordulnak elő: ez esetben azon mód, melylyel Vásárhely vámjogát gyakorolja, azon elvekbe ütközik, melyeket czikkünk elején a vámosokra nézve általános tájékoztatás felhozunk s melyeket, ha a vásárhelyi előjárás figyelembe nem vesz, könnyen megeshetnek, hogy vámjával több kárt, mint hasznot okoz magának, minden esetben pedig jogtalanul cselekszik, s itt fontolja meg a város azt is, miszerint a káros következményekkel szemben nem az általános vámjövedelem, hanem annak csak azon része áll, mely a jog és méltányosság mértékén túl van. Ha ezt az előjárás figyelembe nem veszi s a bajon nem segít: ez esetben a visszaélések orvoslásáról a kormánynak kell gondoskodnia.

Hogy Vásárhely előjárása vámjövedelmeit lelkiismeretesen kezelendi, okszeren használandja-e, még nem tudjuk, de reméljük, elvárjuk; ez is kétségen kívül egyik igen fontos eszköz lesz arra, hogy a város és vidék lakóinál a vám elleni idegenkedés csilapuljon.)*

KÜLFÖLD.

Kolozsvár, július 5.

(s.) A francia pótvalasztások a nemzetgyűlésbe, mint már távirda is jelz, be vannak fejezve. Eredményről, melynek nagy horderejét Franciaország jövő kormányformájára már többször volt alkalmunk méltatni, még kevés részletet tudunk. Annyi áll, hogy habár eleintén a volt a híre, hogy a választók tömegesen távol fogják megukat tartani a választási urnáktól, mégis mind Párisban, mind a vidéken nagy részvétellel folytak le.

Gambetta, a szeptember 4-i kormány lánglelkű hadügyminisztere, múlt hó 26-án Bordeauxban beszédet tartott, mely alkalmával a legmelegebben nyilatkozott a Thiers-kormány iránt, a midőn egyebek között így szólt: „Az oly kormány, melynek nevében törvényeket hoznak, békét kötnek, milliárdokat vesznek fel, igazságot szolgáltatnak, lázadásokat nyomnak el: saját cselekvényei által hirdeti jogát és hatalmát. Az ily kormány mindenkinek tiszteletet parancsol, és a ki fenyegetőleg lép fel ellene, azon ember nem más, mint lázító!”

*) Örülünk, hogy nagytekintélyű t. munkatársunk szintén osztja minap nyilvánított nézetünket e kérdésben s a vám ellen nem, hanem csakis a visszaélések ellen szólal föl. Ezeket természetesen a városi előjárás azonnal köteles megszüntetni Szerk.

legkedvesebbek közé tartozik, melyeket olvashatni. Alapeszméjének lélektani igazsága és kivitelének közvetlen melege mély hatást gyakorolnak. A komikumnak is mestere Gogol. Egy híres elbeszélésében, mely két szomszéd hosszú patvarkodását tárgyalja, oly gazdagon buzog a jóízű, természetes komikum, hogy e tekintetben mindenestre tulszárnyalja társait. Minden rajza biztos esettel van festve s talán a világ tarkaságának megfelelő színekben nem oly gazdagon, mint ezt a nagy angol íróknál találjuk; de minden vonás, fény és árny művészi nyugalommal van odavetve és előtérben mindenütt az érző szív melege, mely mindert megaranyoz, a mi keze alól kikerül. Olyanok rajzai, mint az arany-alapu kelmék, melyeknek színe akármilyen, átesillog rajtok az arany. E mély bensőség jelleme Gogolnak és a nyugodt biztosság. Nevése nem a sötét jövő feletti kétségbeesés, hanem csak szelid mosolygás mindazon, a mit maga körül lát; azon, hogy mint a perlekedő szomszédok történetét végzi — oly szomorú az élet.

Azon nevek között, melyek főbb diszei az orosz regényirodalomnak, napjainkban ugy nálunk, mint a külföldön is legismertesebb és legtöbbször emlegettetik: Turgenjew Iván. Ha nem lenne a kifejezés vele szemközt egy kissé frivol, azt mondhatnók rá: divathan van. De az elismerés, melylyel fölé a kritika legtekintélyesebb képviselői nyilatkoznak, sok tekintetben kiérdemelt. A népszerűség pedig, melyben e mély érzésű és ennek dacára sem sentimentalis, e minden ízében orosz és mégis oly emelkedett nézpontu író a nagy közönség részesíti, valóban bámulatos. Azon írók közé tartozik ő is, kiknek műveit a Hugó Victor óta divatossá lett példaszó szerint a nyomdafestéktől nedvesen szeretné kezébe kapni a közönség. Daczára annak, hogy régóta Németországon lakik, senki nem ismeri jobban az orosz társadalmat, mint ő. És minthogy bizonyos tekintetben a regény a mi felfogásunk szerint a társadalom rajza, honnan nagy hatása és

Rouenban közelebről zavargások fordultak elő s a nép kövekkel dobálta a porosz katonákat, mire Mantouffell kijelentette, hogy ismétlés esetében fegyveres megtorlással fog felelni.

A távirda már meghozta Olaszországból a sokjelentőségű hírt: Viktor Emánuel, az egyesült Olaszok királya vasárnap, e hó 2-án tartá ünnepélyes és hivatalos bevonulását Rómába, Itália új fő- és székvárosába. Megérkezésekor a koronahrg., a római polgármester, a miniszterek, az országos képviselők s a parlament elnökei által üdvöztetett; az ünnepi fényben uszó utcákon a sorkatonaság és nemzétország képezett hosszú sorfalat, váltakozva a különféle testületek és céhek küldöttségeivel. A király kíséretében voltak a német, svéd, török, holland, orosz, spanyol és amerikai követek.

Pio nono ő szentsége az olasz királynak e nem hitt megjelenésére oda akarta hagyni „fogságát,” de a mennyire híreink terjednek, még eddig nem tette meg. A pápa-királynak, hír szerint, volt szándékában, hogy a francia kormány részéről állítólag Corsica szigetén felajánlott vendégszeretet vegye igénybe.

Azonban Bismarck kéz alatt tudtára adta a francia kormánynak e rosz helyett alkalmazott vendégszeretetet, mire aztán Thiers ur is visszavonta ajánlatát s így kelle ő szentségének a király diadalmi bevonulását végig nézni.

Az angol hadsereg reformja nagy oppositóra talált a lordok házában, az angol született törvényhozók ugyanis vissza akarják vetni mind a reorganisatióra, mind a titkos szavazatra vonatkozó törvényjavaslatokat, melyeket az alsóház már nagy többséggel elfogadott. Az előbbire nézve ürügyül hozzák fel a tisztai állomások megvásárolhatóságának eltörlése által okozandó roppant költséget. A lordok házában e magatartásával szemben az eshetőleges minisztertervvel a „D. N.” így szól: „És mi haszna lenne a lordok házában e visszavetésből? Igaz, hogy némi parlamentáris krisist idézhetnek elé, ha ugyan azt akarják, de meg kell jegyeznünk, hogy a parlamentáris krisist, nem mindig egyszersmind miniszterális krisist is, noha legtöbb esetben oda irányul. Oly törvényjavaslatnak visszavetése a lordok háza által, melynek sorsához kötötte a kormány a magát, kellemetlen esemény lehet mindenestre, de semmi esetre nem feltételezi sem a kabinet visszavonulását, sem az alsóház feloszlatását, hol ama kabinet többséget biztosított a maga számára.”

A KELET magán-távirda.

Feladatott Posten, július 5. 9 ó. 40 p. d. o.

Érkezett: július 5 12 ó. — p. délbe.

Francia pótvalasztások eredménye: öt megye conservatív, egy bonapártista. a többi köztársasági képviselőket választottak. Faidherbe háromszor, Denfert kétszer választott meg Párisban; Wolowszky, Andre, Gambetta 42300 szóval, Cisse, Laboulaye választottak legtöbb előbbi 122,000, utóbbi 78,000 szavazattal. A kormány 100,000,000 tallér hadi sarcot lefizetett. Bismark Varzénba utazott.

Vilmos császár egészsége javul.

A felhivatalos lap meglegedését fejezi ki Beust gróf delegatióális beszéde felett.

Az angol diplomatiában nagy változásoknak néznek elébe.

elterjedése magyarázható, orosz szempontból igazán a regény mesterének lehet nevezni Turgenjewet. Talán ez az oka annak is, hogy a nyugoteuropai közönség és kritika előtt tagadhatatlanul ő áll első sorban az orosz irodalom képviselői közt, népszerűségben hasonlítani sem lehet hozzá senkit és az egész orosz regény-írány főbajnokának ő tekintetik. Pedig széptani tekintetből férhet szó hozzá, hogy midőn a humor oly gazdag erőt bír Gogollal és a szenvedélyes, gunyoros, keserű Sollogubbal, hasonlítjuk össze, melyiké három közül a koszorú. De minthogy ő legjobban ért hozzá, hogy felszínre hozza rajzaiban és alakjaiban az orosz élet és szív titkos vonásait, hogy magyarázza e rejtett és odavetve érthetlenségnek tetsző érzelmeket és viszonyokat, hogy megtestesítse azt a rejtélyes, mysticus elemet, mely hazája köz- és magánéletében, (ha ugyan az előbbiről lehet szó Oroszországban) palotáiban és gunyhóiban, városaiban és síkjain, templomaiban és iskoláiban oly előkelőleg ötlük szemünkbe és nyomja mindenre bélyegét; mivel, mondjuk, neki van meg ama regényíró társai között leginkább az a képessége, hogy az orosz élet egészének feltűntetése és magyarázása által az orosz irodalmat közelebb hozza hozzánk, ő tekintetik az orosz regényirodalom első és ez irodalom realisticus iránya legpraegnansabb képviselőjének. Csakugyan Turgenjew mély megfigyelő képességének köszönjük a legtöbbet, a mit az orosz társadalomról tudunk.

Minden munkája tele van költőibbnél költőibb rajzokkal e vadászó és mesélgető földesurak, együgyű falusi nemesemberek, ármányos hivatalnokok, csélcsep világfiak és a szegény, nyomorult parasztság életéből, melyek hol jótételek, mint a fenyves erdők és a hófelhős orosz ég, hol csillogók, fényesek mint a petersburgi éjszakák, hol nagyseüek, megdöbentők, mint Oroszország mérhetlen síkjai, hol tarkák, mint a nowgorodi vásárok. Hibájánál rójják fel, hogy fölöttébb szereti, majdnem hajhászsa a különczöst, sok lélektani probléma felett könnyen silik át; de kieme-

Nyílt számadás

a „jogász-segélyző“ egylet javára június 24-kén tartott jogász junialis jövedelméről és kiadásairól.

Összes jövedelem volt 616 frt o. é. mely összevegből 110 frt és egy porosz tallér felülfizetés.

Összes kiadás 219 frt 48 kr.

Tebát tiszta jövedelmet adtunk át a jogász segélyző egylet alapítókéjéhez 396 frt 52 krt. és egy porosz tallért.

Nem mulaszthatjuk szíves köszönetünket nyilvánítani az ijság nevében azoknak, kik a nemes czél előmozdítására a rendes belépti díjon felül is oly szépen adakoztak. Kötelességünknek tartottuk számadásunkhoz csatolni a felülfizetők névsorát is. Gróf Pechy Emmanuel királyi biztos ő excellentiája 50 frt. Dr. Csiki Viktor 3 frt Ferenczi József 3 frt. Br. Jozsika Gyula 1 frt, Dorner Aladár 1 frt. Burián Károly 1 frt. Westfrid János, 1 frt. Moldován Gergely 2 frt. Özv. Fehér Mártonné 3 frt. Dr. Török Aurél 1 frt. Haupt Frigyes 1 frt. Dézsi László 1 frt. Dr. Brenesán Sándor 2 frt. Vikol Gergely 1 frt. Főtisztelendő Zalzbauer János 1 frt Demjén László 1 darab porosz tallér. Hutflesz Károly 4 frt. Dr. Groisz Gusztáv 3 frt. Dr. Haller Károly 3 frt. ügyvéd Simon Elek 9 frt. Korbuly Bogdán 1 frt Kovács Károly 1 frt. Fröhlich Vilmos 1 frt. Főtisztelendő Váradai Mór 2 frt. Bró Bánfi Ernő 3 frt. Gróf Csáki Miklós 3 frt. Kádbéb Ferencz 4 frt. Dr. Kolozsvári Sándor 1 frt. Rettégi Imre 1 frt. Szász Béla 1 frt. Pap Miklos 1 frt.

Fogadják szíves köszönetünket egy a felsorolt adakozók mint a résztvevő közönség is.

Kolozsvárt július 4-én 1871.

A juniálist rendező bizottmány uévében.

Gróf Bethlen Sándor, Kiszely Endre,
bizottmányi elnök. bizottmányi jegyző.

NAPI HIREK.

— A közlekedési miniszter a gyimesi szoroshoz vezető hejasfalva-csikszeredai kőutnak mihamarább jó karba állíthatása tekintetéből miniszterialis biztost küldött ki a helyszínére, ki ezen vonalon az építkezéseket és előkészületeket beható megvizsgálás alá fogja venni s ennek alapján a szükséges teendőkről felvilágosítást fog adni a miniszter urnak. Biztosul legid. gr. Bethlen János van kinevezve, ki a megbízást el is fogadta. A vonal kereskedelmi közlekedési és hadtani szempontból való fontosságát nincs miért fejtegetnünk, ugy azt sincs miért ismételni, miszerint ezen eljárás által remélhetőleg könnyíteni fog azon igazságtalan teher, melyet eddig Udvarhely- és Csik-szék hordozott, a midőn maga erején volt kénytelen fedezni ezen országos vonal azon részének főtartását, mely határán vonul át.

— A kolozsvári jogakademián e folyó évben előadott katonai tudományokból az évi vizsgák f. hó 29-én és 31-én fognak a kirendelendő bizottság előtt megtartatni; mindazok tehát, kik ezen említett tudományokból a vizsgát letenni szándékoznak, szabályszerű előjegyeztetés végett f. hó 26-ig a jogakadémiai igazgatóságnál magukat jelenteni kötelesek.

— „Több gálfalvi károsult“ aláírásával vesszük e sorokat: F. hó 27-dikén este 7—8 óra között Medgyes székhöz tartozó Pogács községe határán lehullott nagy eső miatt Gálfalva községe a szerencsétlen Bun helység sor-

lik stýljének ritka szépségét, melyet mi, kik annak íróit csak többé-kevésbbé gyöngé fordításokból ismerjük, nem élvezhetünk. Még csak néhány szót írói egyéniségének közelebbi jellemzésére. Legkitünőbbek ezek közül: „Első szerelem“, melyben legtisztábban ismerkedhetünk meg az újabb irodalom e kiváló alakjának jellemvonásaival, „Apák és fiaik“, melyet Herzen az orosz irodalom újabb phasisa legkiválóbb termékének nevez, „Nemes fészek“, „Faust“, „Mumu“ és a „Vadászrajzok“, melylyel hírét megalapította. Ő bánatos szinte, mint Gogol; de mintha nem lenne annyira mély, mert nem ritkán úgy tetszik, mintha elfeledkezne magáról, máskor meg fájdalma egész frissen lep meg bennünket. Mindez csak részleteire áll, mert alapgon-dolatában minden meséjére és talán minden alakjára köd-ként nehezedik nála a gondolat, hogy: füst, minden csak füst. Ez gomolyog a falusi lak barátságos födele alatt beszélgető nemesek, egy-egy régi emléken merengő, vén ember, a nihilisták elkecseregett, szilaj szíve és a csókolózó szerelmese fölött. Az ő világa tarkább, változatosabb mint Gogolé és színei is, melyeket ennek festésére használ, sokkal számosabbak. Gondolat és érzés egyenlő erővel jelentkeznek nála, egyik se lép előtérbe a másik rovására. Talán csak legújabb regényében a „Füst“-ben engedett nagyobb tért amannak, mire a kritika nem is mulasztotta el azonnal figyelemzetni.

A harmadik író, kiről szólni akarunk: Sollogub gróf, most politikai hivatalnok egy kaukazusi tartományban és több ideig tagja a bécsi orosz követségnek. Őt azt hisz-szük, sokkal kevesebben ismerik, mint Turgenjewet, akár csak Gogolt is; de a kik csak egyetlen egyszer forgatták elbeszéléseit és hallgatták bennök az elkecseregett szív lázas dobogását, azok nem egy könnyen feledkezhettek el róla. Kiválóbb művei le vannak fordítva magyarra is. Arany lapjában jelentek meg: „A gyógyszerészné“ és az „Előkelő világ.“ Ezekon kívül megjelentek: „A medve“, „A hercegnő“, „A hóvihar“ és „Vasuti élmények.“ Leg-híresebb munkájából, mely az orosz életet uti képekben rajzolja, „A tarantat“-ból nekünk volt szerencsénk néhány éve egy-két érdekesebb részletet bemutatni az egész nagy-

sára jutott kivéve, hogy emberélet nem esett áldozatul. Egész utcasort döntött össze a kormányozhatatlan vizár, 42 épületnél több lett rommá; az emberek lakás, élelem nélkül más jószívu emberbarátok házaikhoz húzóda nyomorognak. Derék főbírák Potsa József ur. már másnap kora reggel helyettesített erélyes szolgabíránk, Fries Reső kíséretében, a helyszínén megjelent, meggyőződést szerezni magának a nagy kár valóságáról s a minden nélkül maradt károsultaknak saját tárcájából is megmutatta nagylelkűségét.

— A szent-lászlói tűzkárosultak javára f. hó 9-én rendezendő dal- és táncszertély első részét a „Hilária“ és „Dalkör“ helybeli dalegyletek töltik be. A dalestély műsorozata már meg van állapítva: itt közöljük. 1. Nyitány, előadva a zenekar által. 2. Kérdeztem a rózsát Thern Károlytól (Előadva a Hilária s Dalegylet által.) 3. A tavasz, Harn Mártonnal. (Előadva a Dalegylet által.) 4. Röslein in Walde Fischertől. (Előadva a Hilária által.) 5. Emlék a kolozsvári dalkörnek. Zimaytól (Előadva a Dalkör által.) 6. Speiszetel. Zölnertől (Előadva a Hilária és Dalkör által.) Ha egy pillantást vetünk a műsorozatra, látjuk, hogy korábbi állításunk, mikép a Hilária tagjai nem énekelnek magyarul, megezáfolatott. Ily czáfolatot mindig szívesen veszünk.

— A vegetáriánusok szaporodnak, de nem azok, kik örökre lemondanak Egyiptom huszazakairól, hanem azok, kik a helybeli vizgyógyintézetben (Flórafürdő) egészségük helyreállítása végett egy időre tartózkodnak a husételektől; különben a Flórafürdő vizgyógyintézeté alakulván át, annak hideg s meleg fürdői sokkal nagyobb látogatásnak örvendenek, mint azelőtt; zuhany-fürdőinek czélszerű be-rendezéséről különösen meg kell emlékeznünk.

— Epidemia. A „Magyar Polgár“ most meg az „Erdélyi Prot. Közlöny“-nyel szüntette meg az „irodalmi összeköttetést.“ Most már csak az „Erd. Hivatalos Értesítő“ dicsekedhetik, hogy irodalmi összeköttetésben áll a „Polgárral.“ A közönség jobb része különben aligha meg nem köszönné, ha a M. P. ő vele szüntetné meg minden összeköttetését.

— A „Vásárh. K.“ legutóbbi számában a következő nyílttéri közleményt olvassuk: „Miután a napokban városunkban az a bal hír terjedt el, hogy Albert Ferencz kovács megölte a feleségét, felvilágosítanom kella t. közönséget, mert az egész félremagyarázás abból történt: vasárnap este egy családi szóváltás adta magát elő, a nőm hazalépett, és miután az Isten engem olyan anyóssal áldott meg, ki a kofamesterségen már keresztesült, a nyelve pedig jó volna pokolbeli pozdorjaseprűnek, elmesélte egynehány szószátyár asszonyinak, mire a tizedikre került, már akkor megölnék mondta, holott már akkor semmi baj se volt a háznál. Albert Ferencz.

— Nekrológ. A kolozsvári ev. rej. tanoda tanári kara, rövid egy havi időköz után, második gyászlapját bocsátja ki, a midőn mély megilletődéssel jelenti, hogy szeretett kartársa, a magyar és latin irodalom tanára, Fekete Mihály, hosszas gyengélkedés után beállott rohamos sorvasztóláz következtében f. hó 3-án, életének 51-ik évében közhasznu pályáját bevégezte. Tanári karunk hű pályatársát és barátját, az irodalom tevékeny munkását, a nevelésügy, közmívelődés lelkes ápolójukat, a társadalom jó embert, jó barátot, jó hazafit vesztett el benne. Mit vesztett szeretett családja, mit neveletlen árvái? annak Isten egyedül a megmondhatója. Földi részei f. hó 5-én d. u. 6 órakor fognak rövid halotti ima után b. farkasutczai tanári szállásáról a köztemetőbe kikisérteni. Áldott legyen emléke!

érdekű könyvnek tüzetesebb ismertetésével. Mindebben fényes bizonyosságát adja Sollogub, mennyiben hatalmában van minden eszköz arra, hogy olvasói szívének legérzékenyebb hurjait érintse a legkevesebb hatásvadászat nélkül. Mely hatása amaz érzés igazságában áll, mely szomorura rajzait átlengi. E rajzok a nagyvilág fényes terméről, unalomban töltött napjairól, a divathölgyek kaczer pillantásáról, a gavallérok légiójáról, a társadalom heréiről meleg és mély bánatot lehellnek. Olykor megcsillan bennök a komikum; de csak azért, hogy fájdalunkat még metszőbbé tegye, mint egy bánatos arcznak az a mosolya, mely elárulja álját, hogy fölvidítson. Rá is illik, a mit a legnagyobb angol regényíróról írtak, hogy borus ég ködlik az ő tarka világa fölött, mely a szürkület különböző árnyalatu színeit rakja reá. Az egyetlen „Tarantat“-t kivéve Sollogub művében sokkal előkelőbb szerepet játszik az általános emberi, mint az orosz. Humora több, mint a mit Staël asszony komoly vídamságnak nevezett, miután a vídamság még nem komikum és a komoly még nem tragikum. Sollogub minden ízében keserű. Egy nemes szív bánatával szórja levegőbe hősei ábrándjait és oly világba vezet bennünket, melynek lakói vagy elbuktak már a harcban, mit a társaság ellen vittak, vagy megadván magokat rabslolgái lettek ennek, vagy utban vannak, feltartatatlantul sietnek, hogy azokká legyenek. Minden művének amaz összeütközés a tárgya, melyben az egyén érsei és szenvedélyei a társadalom büneivel kerülnek. Be vannak vonva e képekbe a rang, szokás, tudomány, házasság, hűség és a szomorú megoldás mindig az, hogy nyugodjunk meg a kiegyeztetetlenség tudatában, mert a boldogság csak a nyugalom.

Ezekben akartuk bemutatni az orosz regényirodalom három kiváló tehetségét. Bár fölkeltettük volna annyira irántuk olvasóink érdekltségét, hogy igyekeznének közelebbről megismernedni velök, kiknek mi annyi kedves órát köszönünk.

Beöthy Zsolt.

— Az ujkoronaórség szervezése és egyenruhája. Az ő felsége által jóváhagyott szervezet szerint a magyar kir. koronaórség egy kapitány parancsnoksága alatt egy had-nagy, három őrmester, három szakaszvezető, két dobos s negyven közlegényből fog állani. Egyenruhájuk ez lesz: Diszegenruha: Fehér fénylő régi magyar alaku sisak az ország czimerével és sastollal. Bibor veres atilla és nad-rág fehér zsinórzattal. A bakancson 1 1/2 hüvelyk hosszú rőjtök. A fegyverzet fehér övről csüngő görbe magyar kard s egy öt láb hosszú vörös nyelű alabárd damaskusi aczélből. Szolgálaton kívül az egyenruha sötétzöld atilla és vörös nadrágból áll. Az atillán fehér gombok és vörös zsinórzat.

— Bitniez Lajos vál. bosoni püspök, Komárom feletti monostrai apát, általános püspöki helyettes és ügy-hallgató, zsinati vizsgáló, székesegyházi főesperes, a Sz. Sz. M. M. és bölcsészet tudora, a magyar tud. akademia tiszteleti — a boroszlóinak levelező tagja, élete 81. évében f. év június 28-kán Nagy-Kanizsán rokonai körében, végelgyengülés következtében kimúlt. Irodalmunkat e derék főpap halálával sajnos veszteség érte, a boldogult évek előtt több jeles bölcsészeti dolgozattal gazdagítá azt.

— A tiszavidéki vasut igazgatósága jelenti, hogy a m. hó 29. és 30-án beállott nagy esőzés és az ezáltal származott vizár, az arad-temesvári vasut, sz.-andrás, vinn-gai és szegenthali állomásai közt a pályatestet annyira, megrongálta, hogy a személy- és teherforgalmat egyelőre meg kellett szüntetni.

— Mathilde hercegnőnél St.-Gratienben 25-én nagy bonapartista ebéd volt; Rouher, Murat herceg, Clement Duvernois, voltak a legnevezetesebb vendégek. A társaság igen jókedvűn mulatott s sokat beszélt a közel multról. Kivált Rouher tünt ki jó kedvével, s többek közt elbeszélte, hogy Fleury III. Napoleon sz.-pétervári követe, midőn Napoleon elfogatásáról s a köztársaság proclamatiójáról értesült, felkiáltott! „C'est égal! Nous nous sommes bien amusés!“ — (Nem tesz semmit — legalább jól mulatunk!)

— Képesarnok. Czeiger S. müncheni nagyhírű olaj-zsinnyomat intézetének utazó ügynöke több ideig itt fog időzni. A 100 féle olajnyomatu mintaképek megtekintése valóban műélvezetet nyújt. A képek tekintve a művészi kiállítást jutányosoknak mondhatók. A képgyűjtemény Stein könyvkereskedésében látható.

— Főispán mlts. báró Wesselényi Ferencz drági bir-tokából, folyó év június 29-én, a hidalmási szegényebb sorsu vikárosultaknak 23 véka gabonát kegyeskedett küldeni; miért is, nem csak a részesültek, hanem mindnyájan hidalmási halás köszönetünket nyílvánítjuk.

— A távolból. Bálint Gábor fiatal nyelvész, ki az akademia költségén utazik, három-négy heti utazás után ért Kazánba, honnan egyik pesti barátjának irt is levelet. Kazánban egy tatár papnál szállt meg, kinek segélyével azután kényelmes és meglehetősen egészséges lakáshoz is jutott. A levél, mely egész utazását magában foglalja, igen érdekes tartalmu. Utközben Oroszországon, Kiew-ben Moszkvában is időzött. Itt panaszkodva említi, hogy oly nagy a drágaság, hogy takarékságában majdnem le akart szokni a fényüzésnek látszó élvezetéről: az evésről. A muszka postákról érdekesen írja le mint bánnak el a postamesterek az idegen czimzettü levelekkel. A más nyelvet nem értő vagy érteni nem akaró postások csak azon levelet veszik ügybe, melyen orosz czím is van, az oly leveleket, melyek francziául, németül, angolul vagy bármikép vannak czimezve, eldobják. Így aztán lassanként már oda-jutottak, hogy a levelen három czimzet is van, de az orosz sem hiányzik. Czélja elérése előtt tengeri viharra is volt kilátás, hanem ez a „mulatság“, mint írja, szintén megkimélte. Kazánban, hol szállva volt: a tatár papnál egy gyönyörű quartettet hallott énekelni oly szabatosan, hogy élvezettel hallgatta, mint valami hangverseny legérdekesebb számát, pedig csak az esti imádságot dudolták. A fiatal tudós, ki a tatár, persa, mongol, arab, csuvasz stb. nyelveket teljesen érti és a nyelvirokónság tanulmányozása végett indult nagy utjára, az akademia értesítését várja be, hogy Kazánban maradjon-e vagy Asztrakánba menjen.

— Szent István — Debreczenben. Egy váradi ügy-védél találkozik pár nap előtt a piacon egy helybeli ismerőse, s a kölcsönös köszöntések után kérdi, hogy honnan jön. „Hát biz én a Sz. István gőzmalomból“ volt a válasz, mire debreczeni kálvinista barátunk jó izűn nevetni kezdett. „Mit nevet ön?“ kérdé az ügyvéd bámulva. „Semmi egyebet collega, mint azt, hogy szent Annán kívül nekünk nincs több szentünk Debreczenben“, s aztán megmagyarázta, hogy az ottani híres gőzmalom nem az első Apostoli király, hanem a derék Nádor után nyerte elnevezését.

Távíratí tudósítás a bécsi tőzsdéről.

Jul. 4-én 5%. Metalliques 100 frt 59.35. Kamat —. 5%. Nemzeti kölcsön 100 frt. 68.90. 1860. Kölcsön 101.20. Bankrészevény 774. Hitelintézeti részvény 200. frt. 288.50. London 10 ft. st. 100 frt. 23 1/4. kr. 122.55. Ezüst 120.65. Cs. kir. arany 5.78. Napoleondór 9.78. 1/10.

Urbéri kötvények: Magyarországi 80.—. Temesi 78.— Erdélyi 76.50. Horváthországi 85.75.

Felelős szerkesztő Szász Béla.

Nyílttér *)

Márkus László urat felkérem hivatalos értekezésre haladéktalanul Kolozsvárra jönni.

Kolozsvártt 1871 július 3.

Szász Gyula.

Könyvkereskedésbe tanulónak fel vétetik egy alkalmas ifju Demjén Lászlónál Kolozsvártt.

*) E rovat alatt közlőttekért csupán a sajtóhatóság irányában vállal felelősséget a szerk.

3900. E. K. B. 1871.

(236)

2-3

Pályázati hirdetmény.

A főméltóságú m. k. vallás és közoktatási miniszteriumnak folyó hó 14-ől 10143 sz. a. kelt leirata szerint az Erdélyben föllátható egy állami fő és egy alreáltonadának I. osztályai a jövő 1871/72 tanév kezdetén meg fogván nyitni, a magyar és német nyelv, földrajz és természetrajz, mértani és szabad kézi rajz és szépirodalom tanítására három tanár neveztetik ki, kik közül egy-egy az igazgatói teendővel fog megbízni.

Az igazgatói állomásokkal 900 frtnyi fizetés, ennek 10% lakbérilleték fejében, vagy szabad szállás, 400 frt igazgatói jutalomdíj s minden öt szolgálati év után 100—100 frtnyi járulékra való igény, a tanári állomások mindegyikével 800 frtnyi fizetés, a magasabb 900 frtnyi fizetésre s ötöd éves pótlékre való igény s lakbérül a fizetés 10% van összekötve.

Rendes tanárokká a fennebbi illetményekkel csak azok fognak kineveztetni, kik a szabályszerű tanári vizsgálatot letették; ilyenek hiányában csak helyettesek fognak 700 frtnyi díjjal alkalmaztatni.

Kik ezen állomások egyikét elnyerni óhajtják folyamodásukat, melyben koruk, vallásuk, állapotuk, végzett tanulmányaik, nyelvismereteik, eddigi szolgálatuk, s a szabályszerű tanképesség okmányokkal igazolandó, a főméltóságú m. k. vallás- és közoktatásügyi miniszteriumhoz folyó évi **julius hó 20-ig** nyújtásuk be.

Kolozsavártt, június 28-án 1871.

K. biztos ur ö nmitsga helyett

Nagy Elek, m. k.
miniszteri tanácsos.

(235)

Hirdetmény.

(3-3)

A M. Várhely sz. kir. városi közmunkaügyi bizottmány ezennel közhirrre teszi, miszerint a városi képviselőtestületnek folyó hó 24-én kelt határozata következtében M. Várhelyt, a Nagyközben és Régi baromvásárutczában a szekerekkel közlekedés kinyitása végett szükséges munkálatok végrehajtása, nyilvános árlejtés útján, vállalkozóknak fog átadatni. Ennélfogva a következő munkákra:

1. Földmunka, (levágás és szállítás,) 9476 frt 33 kr.

2. Kömives munka, (falrakás a város által adandó anyagokból,) 1323 frt.

3. Kővezet, (a vállalkozó anyagaiból,) 7883 frt 55 kr. kikialtási árakkal a város-házánál 1871. évi július 15-én d. e. 9 órakor külön-külön árlejtés fog tartatni.

Miről a vállalkozni kívánók azon figyelmeztetéssel értesítetnek, hogy a bánatpénz a kikialtási áraknak 5% ka leend, melynek melléklése mellett az irásbeli ajánlatok csak az árverezés megkezdése előtt fogadtatnak el, s a tanácsházánál a számvevői irodában a tervrajzok, munka és költségcsaták s árverezési feltételek előlegesen megtekinthetők.

Kelt M. Várhelyt, 1871, június 25-én.

NEM HIVATALOS.

(174)

(10-12)

Óvás.

Miután Giergl István úr Pesten hamisított, utánzóit Pagliano-Syrop eladásá-

val foglalkozik, e miatt vele minden összeköttetést megszüntettem és óvom a t. cz. közönséget a hamisított syrop vásárlásától. Az utasítás közelebbi kiadásában neve törölve leend.

PAGLIANO JEROMOS,
az orvostan tanára Florenzben.

Stein János

papir-, író-, rajz- és festészeti szerek
kereskedésében Kolozsavártt

főtér 2-ik szám, a tanácsház mellett

kaphatók:**Angol pergament-papírok,**

befőzendő gyümölcsök üvegeinek légmentes bekötésére, az eddig használt lantornánál sokkal olcsóbbak, tisztábbak és célszerűbbek:

1 könyv (24 iv) 1 ft 30 kr., 1 ft 40 kr. 1 iv 5 kr., 7 kr., 10 kr.

Olaj-festményű tájképek

aranyozott keretekkel, havonkénti 1 ft részletfizetés mellett.

Ablak görfüggönyök (Boulette)

a legnagyobb csinnal kiállítva, darabja 1 ft 30, 1 ft 50, 1 ft 80, 1 ft 90. a felfüggesztéshez szükséges szerkezet 55 kr.

Kárpit-papírok

a legújabb minták szerint, szobák és olaszfalak bevonására. Ára egy 12 bécsi rőföt tartalmazó tekercsnek 25 kr, 30 kr, 35 kr, 40 kr, 60 kr. Egy 20 □ öl fal-területtel bíró szobához 18 tekercs szükséges, ennek ára 25 krral 4 ft 50 kr, az-az tetemesen kevesebbe kerül mint ugyan oly szobának bármily egyszerű kifestése.

Levélpapírok monogrammal:

100 finom levélpapír monogrammal 1 ft.
100 finomabb 1 ft 20 kr. 100 legfinomabb 1 ft 50 kr.
100 finom vastag levélboríték 1 f. 100 legfinomabb 1 f. 20.
100 finom vonalzott levélpapír monogrammal és 100 boríték, csinos tokban csak 1 ft 20 kr.
100 névjegy legfinomabb, fénytelen vagy fényezett papiroson 1 ft 20 kr.

Vonalzott és bekötött kereskedelmi s üzleti könyvek bizományi-, kész papir-zaeszkóknak pedig egyedüli raktára.

Szivar-papírok, nagybani eladása gyári árárt.

Árjegyzékek kívánatra ingyért és bérmentve küldetnek.

(223)

(3-*)

DEMJÉN

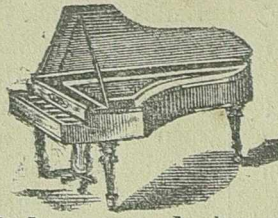
könyv- mű- és hangjegy
KERESKEDÉSÉBEN
KOLOZSVÁRTT.

Főpiacz:

legújabb könyvek, képek,
HANGJEGYEK
valamint kitűnő bécsi új

zongorák

gyári áron folyvást kaphatók.



Használt hangszerek becsereitnek

(221)

(5-6)

Vauler József

óvári bőr-kereskedésében található kitűnő minőségű gróf Haller Ferencz-féle **darlatzi és szentpáli BORO**

1827, 1834, 1841. 1846-ból

1 kupás üveg 90 kr.
sámpáneres üvegbe 60 „
1 meszelyes 30 „

Az üvegek visszaváltatnak.

1866-beli kupánként cserébe 60 kr.

1868-beli kitűnő asztali „ 48 „

(76)

(19-*)

VICTORIA**biztosító társaság Kolozsavártt****3,302,374 forint biztosítéki alappal****biztosításokat fogad el:**

I. Tűzkárok ellen.

II. Szállítmányi áruk — uton elkarosodása ellen.

III. Jég-károk ellen — mindennemű terményekre.

IV. Végre minden módozatokban,

az ember életére;

nevezetesen biztosít:

a) halálesetben fizetendő tőkéket;

b) a biztosítónak még életében fizetendő tőkéket;

c) gyermekek számára nevelési, kiházasítási vagy férjhezmeneteli tőkéket;

d) nyugdíj vagy életjáradéki összegeket;

e) temetkezési költségeket;

f) közvetíti az általa alakított **tulélési csoportokat.****Életbiztosítási példák.**

I. Halálesetre biztosított 2000 forint tőke évenkénti díja a biztosító

20	30	40	50
----	----	----	----

éves korában kezdődőleg

34 ft 60 kr.	45 ft 40 kr.	63 ft 40 kr.	95 ft 20 kr.
--------------	--------------	--------------	--------------

II. Kiházasítási 1000 forint tőkéért, mely a gyermeknek 20 ik évében fizetetik ki, évenkénti díjban esik, ha a kedvezményezett gyermek a bélépéskor

2	4	6	8
---	---	---	---

34 ft 20 kr.	42 ft — kr.	51 ft 20 kr.	64 ft — kr.
--------------	-------------	--------------	-------------

III. Ha egy jelenleg 25 éves egyén 60 éves korától kezdődőleg évenkénti 1000 ft. járadékot kíván magának biztosítani, fizet évenként 81 frtot o. ért.

IV. Hogy egy jelenleg 28 éves férj és 22 éves neje valamelyikük elhalásakor a a tul élő részére 2000 forint legyen biztosítva, fizetni kell díjban: 62 forint 60 krt. évenként.

Miadezen miveleteknél a biztosítók még az **évi nyeresemény felében is részesülnek.**

V. Hogy egy 38 éves egyén halála esetére 100 forint temetkezési költséget biztosítson, fizet évenként, $\frac{1}{2}$ évenként, $\frac{1}{4}$ évenként, havonként

3 ft 15 kr.	1 ft 63 kr.	82 krajczárt.	28 krjert.
-------------	-------------	---------------	------------

Egyéb módozatokra nézt s különben is mindenkben bővebb felvilágosításal szolgálunk a társasági felügyelők, vidéki ügynők és helyben

A VICTORIA biztosító társaság vezérügynöksége Kolozsavártt.

(Főtér 278 sz. 1-ső emelet hátul.)

Karváz Gyula
fűszer- és borkereskedésében
található:

Sörök:

Kőbányai ászoksör (Lager-Bier)
egy üveg 36 kr.

„ márcziusi sör (Maerzen Bier) egy üveg 38 „

„ dupla márcz. „ „ 40 „

(Dopp. Maerz.) „ „ 40 „

„ ficzkósör „ „ 44 „

(Bock-Bier) „ „ 44 „

Pilseni ászok-sör (Pilsner Bock) egy üveg 50 „

Minden üres üvegért 10 krajczár visszaadatik.

Valódi Bőreczet egy kupa 40 krajczár.

Szárzafa egy kurta öl 10 ft 50 kr.

Továbbá ajánlom **ásványvizeim** egész friss minőségben, finom aradi és debreczeni liszt raktáromat és mindenféle fűszer jószágaimat a legjutányosbb árban.

Megrendelések utánvót mellett is szétküldetnek. Árjegyzékekkel mindig szolgálok.

177

8-*